

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség: Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratok nem adatkak vissza.</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Egyes szám ára 16 fillér. Megjelen minden vasárnap reggel.</p>	<p>Kiadóhivatal: Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési és hirdetési díjak küldendők. Nyilttér petit sora 60 fillér.</p>
---	---	--

A kivándorlók sorsa.

Aggasztó híreket kaptunk Veszprém és számos más megyéből, a munkások tömeges kivándorlásáról. A múlt idők eseményei mint egy rémes szellemjárás léptek fel ismét és aggodalomba ejtenek bennünket, mert a munkások sorsát mindig a szívünkön viseltük. Hogy mi sors vár ott a magyar munkásokra, a magyar szántás-vetéshez szokott parasztemberre, az valósággal kétségbeesztő.

Egy hosszabb ideig Amerikában tartózkodott íróembert kértünk fel, hogy írjon valamit a kivándorlottak ottani sorsáról, hogy a jelen kivándorolni szándékozókknak egy elrettentő példával szolgáljunk. Ime itt adjuk közre a cikket:

Tekintetes Szerkesztő úr! Kedves Barátom!

Kérésednek, hogy az Amerikában élő magyar munkások sorsáról írjak egyet-mást, készséggel teszek eleget, már azért is, mert magam is mindazok után a mit Amerikában tapasztaltam, nagyon aggódom az újonnan kivándorolni szándékozók miatt. Szinte érthetetlen előttem, mi

vezérl a mi parasztjainkat eme cselekedetre. Hisz nem oly kitarthatatlanok a jelenlegi állapotok Magyarországon — hogy a szegény emberek máshol keressenek maguknak hazát. A második haza már erkölcsi okokból kifolyólag sem adja meg azt, amit a szülő haza nyújthat. Hisz oly szépen mondta azt a költő: «Szívét cserél az, ki hazát cserél!»

Amerikában a mai napon már annyira megsaporodott a munkások száma, hogy még a benszülőtt és a nyelvet tökéletesen bíró munkások is a legnagyobb küzdelmek árán juthatnak foglalkozáshoz. És ez a foglalkozás csak nekik való; csakis az ő szervezetük, az ő fizikumoknak való. Magyar ember azt nem bírja ki. Nagyon sokszor hangoztattam már azt, hogy a magyar munkás nem az iparra született. Az már a mi faji sajátosságunk, hogy csakis a szántóföldön érvényesíthetjük testi erőnket. A tudónk nem állja a gyárak levegőjét, a bányák fojtó atmoszféráját.

Mivel munkát kapni nagy nehézségekkel jár, tehát a munkás

teljesen a gyáros, vagy a bányatulajdonos önkényének van alávetve. Az amerikai gyárosok még a leggazdagabbak is a legszivtelebb emberek a világon. Nekik a pénz, a nyereség az életük, mindenük. És hogy ezt elérjék, nem riadnak vissza a leggaládabb tettektől sem. A munkásaikat kifosztják, koplaltatják.

A taktikájuk az, hogy minden szükségleti cikkel felszerelt üzleteket létesítenek a gyárosok és a munkásokra szigorúan ráparancsolnak, hogy mindent, ruhát, ételt, fát, szentet ott vásároljanak; ellenesetben elküldik őket. Hogy azonban eme parancsuk elől ki ne térjen valaki, nem pénzzel, hanem blakkettákkal fizetik őket, melyekkel máshol nem lehet vásárolni. Természetesen ezekben a gyári üzletekben minden háromszor oly drága, mint máshol. Minden elképzelhető segélyalapra lehúznak a fizetésükből, de azért, ha egyik-másik munkás megbetegszik orvosi segélyben ingyen nem részesül. Pedig hány beteg van köztük. Nem 8—10 órát dolgoznak naponta, hanem 14—16

TARBIZA

Az útfélén.

Írta: Pásztor János.

Ott a kereszt mellett jobbra kanyarodik az út a falu felé. A sűrű akáczlomboktól alig lehet meglátni a templomnak szép fehérre meszelt tornyát.

Pedig itt vagyok már egészen közel, alig pár száz lépésre. A sűrű fagalylyak közül kikandikál egy-egy ismerős kis ház, s oly jól esik látni annak az országra néző ablakát. Mintha mindegyikről egy-egy kéz integetne felém . . . Isten hozott!

Szívem oly sebesen dobog a mint kiérek a tisztára s ott látom magam előtt elterülni szülő falumat. Köröskörül minden zöld, mintha koszoru venné körül az egész határt, a színes mezei virágok olyan szépen beleillenek ebbe a koszorúba.

Sietni szeretnék, hogy minél előbb ott legyek bent a falu közepén, abban a zöld tornáczos kis házban, ahonnan ez előtt három esztendővel indultam el. De a lábaim nem sietnek. Talán elfáradtak a hosszú út miatt, talán elgyengültek a sok gyaloglástól. Csak szememmel keresem a zöldre festett kis kaput, csak képzeletem rohan sebesen, örömmel s már mintha ott is volnék újra, boldogan, megelégedetten, a hova három esztendő óta vágyakozom.

Csak a képzelet ez!

Itt állok én, lábam talán a földbe gyökerezett, nem bírok haladni! . . . Hátam mögött a nagy kőkereszt, előttem a falu, köröskörül mellettem minden zöld, virágos illatos a levegő s én élvezem a természet gyönyöreit itt az útfélén.

. . . Szegény jó szüleim! . . .

Ugyan gondolatok-e ti arra a rossz gyerekekre annyiszor, mint ahányszor, az sirva vissza kívánczolt hozzátok? Jutottam-e annyiszor eszetekbe, mint a hány-szor én sirva gondoltam vissza elhagyott kis falumra, titeátok szegény beteges szüleimre?

. . . Gondoltok-e rám? . . .

Nem vádoltok ugy-e, nem átkoztatok azért, mert olyan nagyon boldogtalan lettem? Boldogtalaná tettelek benneteket is. Szegény jó szüleim!

Ti már elfeledtetek bűt, bánatot, örömet keserűséget. De én?!

Im most visszajöttem. Siettem egész uton, hogy mielőbb visszaérkezsem közeledek. Találgattam, hogy mint fogok én újra megjelenni előttetek, s mint fogok könyörögni, hogy fogadjátok vissza, szegény szerencsétlen rossz fiatokat. Elkészültem rá, hogy ha kell, térden esengek bocsánatért és . . .

. . . És olyan boldog voltam mikor ezeken elgondolkóztam. Boldoggá tett az

az egy gondolat, hogy ti meg fogtok nekem bocsánati. Elfeledtetek mindazt a sok keserűséget, amit nektek okoztam s nem néztek mást, minthogy én vagyok a ti fiatok, . . . a ti egyetlen gyermeketek . . . Ugy-e ugy van? . . . Megbocsájtotok nekem . . . Most már elkéstem. Ti nem mondjátok meg nekem, hogy gondolatok-e rám, mikor én bujdosom s visszavágyva közétek, imádkoztam értetek. Nem mondjátok, hogy átkoztatok-e, mikor én sirva kértem az Istent, hogy segítsen meg benneteket. De azért én tudom, hogy gondolatok rám.

A szülői szeretet talán még erősebb, mint a gyermeké. Annak a lángja még a sírból is melegséggel veszi körül a megtért, szerencsétlen gyermeket . . . S védi, gondozza, áldást, boldogságot ígér neki.

. . . Érzem, tudom én azt, hogy így van. Ez a fejfa itt a ti sirotoknál, megmondta azt nekem.

Ennek a fejfának az ölelése nem olyan mint a többieké! Ez nem egy elszáradt fa, mely a halandóságot, az elmulást jelképezi csupán, hanem egy mágnés, mely ide vonz engem tihozzátok édes jó szüleim.

*

. . . Egészen itt vagyok a falu alatt, már a keresztet se látom. Még itt ezt a temető-árkot kellene túllépnem és akkor ort lennék egészen benn a faluban.

Nemesak Magyarországon

leg olcsóbb

10-8

Ferencz József keserűviz,

hanem a világ kereskedelemben is virágzó kiviteli cikk helyét foglalja el. Bevásárlásánál nagyon ajánlatos csakis «Ferencz József keserűviz» elnevezést használni, nehogy más, csekélyebb értékű vizet kapjunk.

órát. És ez a munka megtöri a testet bármily erős is legyen az. Ha némelyiknek sikerül is pár dollárt össze koplalni, mihamarabb a patika meg az orvos kezébe kerül.

A munkásoknak feleségei is nagyobbára kénytelenek munkába állani, mert máskülönben nem tudják szükségleteiket fedezni. Ezalatt meg a gyermekek nevelését teljesen elhanyagolják. Hogy aztán mi sorsra jutnak ezek a szegény megtévelyedett emberek, az elképzelhetetlen.

Tehát részemről, ki már láttam a magyar munkások sanyaru helyzetét — óva intek minden jó lelket, nehogy a ravasz ügynökök áldozatává essék a kivándorlás folytán.

— **Csongrád érdeke.** A nyári szünet után szeptember 3-án ül újra össze az országgyűlés, hogy a hátralevő törvényjavaslatokat letárgyalja. Ezzel bizonyosan eltelik három hónap s így a jövő évi választások megtartása valószínűleg november hóban fog megtörténni. Készülődnek is mindenütt a pártok, hogy erejüket összemérjék. Nálunk, mint már jeleztük, még most nem döntött nagyobb szabású mozgalmat a képviselőjelölés, még is nyíltan és alattomban felütötte fejét a rágalom és gyalázkodás hidrája s Csongrád érdekével homlokegyenest ellenkezőleg a demagógia önző magán érdeke tör az uralom után. Csongrád anyagi és szellemi érdeke egy az ipar, mint a kereskedelem terén egyáltalában arra utalja e város lakosait, hogy olyan férfiút küldjön a parlamentbe, ki jogos és igazságos érdekeit mindenkivel szemben megvédeni képes és azt sikerre is juttatja. Ilyen férfiút ismertünk mi a multban dr. Szivák Imrét s azért hívtuk fel a választók figyelmét öreá, a ki ha valamihez fog, képes is keresztül vinni. Már mostan meg kell indulni a mozgalomnak, hogy a választók az ő személye körül csoportosuljanak s a szabadelvűség zászlaját diadalra juttassák. Össze

A ragyogó nap sugára, mely megtörik a kistemplom bádögfödelén, melegen tűz ide a halottak kertjébe s olyan illatos a levegő a sok tarka virágtól, mintha minden napsugár, virágillat azt hirdeti, hogy itt lakik a boldogság.

A sűrű fagalylyak közül kikapcsol egy-egy fehérre meszelt kis házikó s mintha minden ablakból egy-egy kéz integetné felém: Isten hozott.

Igyekszem is már. Képzetelemben már látom a mi házunkat, a falu közepén, ott vagyok a tornác ajtójában, ahol három esztendővel ezelőtt búcsút intett az édes anyám . . .

. . . De lábaim nem bírnak. Ide vagyok szögezve. Ide a láncozott boldogtalanság ehhez a fejfához . . .

Hátam mögött a nagy országut, jobbra fordul az ut, ott a kereszt mellett. Mintha hívna vissza valami, oly lágyan édesen susogja: — jer, jer, boldogabb leszel mint itt. Keserű emlékek, boldogtalan visszaemlékezések úgy sem hagynának itt pihenni! . . . Jer, jer, még talán boldog is leszel. Jer és feledj. Az idő meggyógyít.

. . . Köröskörül minden zöld, virágillatos a levegő, oly boldog itt minden.

. . . Csak én siratom eltemetett boldogságom, elveszített életemet, itt az utfélen. . .

kell hívni egy értekezletet, mely határozon a fölött, hogy dr. Szivák Imrét fölkérje a képviselőjelöltség elfogadására, mely esetben aztán egy szívvel lélekkel arra kell törekedni, hogy tisztességes fegyverekkel a fölkarolt zászlót diadalra juttassuk. Az értekezlet hívassék egybe minél előbb, annál jobb. Ezt követeli Csongrád érdeke.

Közgyűlés.

Igétünkhoz képest ismertetnünk kell az adóvisszatérítési összeg azon részének természetét, mely még reánk csongrádiakra actualis, s amely címén még most is 11110 korona 82 fillér folyik be évenként Csongrád község közpénztárában.

Törvényeinkbe fektetett elv, hogy azon különös kiadások, melyek valamely földterület művelhetőségének előmozdítására szolgálnak, ugyanezen föld adójának kirovásánál tekintetbe vétetnek, s ha az adó ezen terhek és kiadások tekintetbe vétele nélkül rovatott ki, úgy az állam által kirovott és általa beszédett adó, annak, ki a terhet viseli, avagy ki a kiadásokat tette visszatérítetik.

Ezen elvnel fogva illeti a fenntartási címén liquidált 12353 forint 3 krajczár a csongrád-sövényházi ármentesítő és belvizeszabályozó társulatot, mert az ármentesítés összes költségeit ő viseli; de az alapbefektetés után liquidált 11110 korona 82 fillér évi járuléka is azt illeti, ki a töltést annak idején építette, és a földet adta, melyen a töltés épült. Szvoboda Ferencz ugyan avval szokott érvelni, hogy az adót az ártéri birtokokosok fizetik, ilyenképen az adóvisszatérítés is őket illeti. Ámde ez az imént körülírt törvényes elvnek félre magyarázása. Mert az állam az ártérbe eső földeket községünkben csak úgy rovtá meg földadóval, mint azokat, melyek ártérbe nem esnek, vagyis az ártérbe eső földeket minőség és művelési ág szerint csakúgy vannak kataszterbe sorolva, mint a magasabb fekvésű ártérbe nem eső területek, s a két fajta terület között különbség nincs, az első osztályú szántó föld akár esik ártérbe, akár akár nem, holdanként 5 korona 10 fillér földadóval van megróva. Kétségtelen, — hogy az ártérbe eső földek, ha a töltések nem épültek volna és fenn nem tartatnának, kevesebb földadót fizetnének, de kevésbbé is lennének használhatók, most azonban hogy a töltések fel vannak építve és fenntartva, — jogosan vannak használhatóságuknak megfelelőleg földadóval oly arányban megróva, mint a felső földek, s az a földbirtokos, ki a töltés nélkül földjét rétként használhatta, most pedig szántja jogosan, nem panaszkodhatik azért, hogy földje szántóföldként magasabb adóval van most megróva, mint volt addig, míg vízjárta rét volt. Nincs tehát annak semmi jogosultsága, hogy aki az adót fizeti, az élvezze az adóvisszatérítést is, de annál jogosabb azon törvényben is lefektetett elv, hogy az élvezze az adóvisszatérítést, ki nagy költséggel a töltést építette és fenntartja, mert e nagy költséges befektetés és a fenntartással járó folytonos kiadás teszi lehetővé, hogy a vízjárta rét szántóként művelhető, hogy a föld jogosan és igazságosan magasabb művelési ágba sorolható és nagyobb adóval megróvható. Megjegyzendő hogy az ártérbirtokos az adóvisszatérítési összeg élvezetéből kizárva nincs, mert mint az ármentesítő társulat tagja azt élvezzi, ha a társulat meg nem kapta volna a fenntartásért Csongrád községnek és Károlyi Sándor grófnak liquidált összegeket, úgy a fenntartást a maga jövedelmeiből fedezni képes nem lenne, s azt az ártéri birtokosokra történő kirovás útján kellene beszereznie.

Nem volt vitás, hogy a töltéseket most ki tartja fenn, mégis a Ministernek kellett eldönteni, hogy a fenntartásért járó

adóvisszatérítési összeg a csongrád-sövényházi ármentesítő társulatot, mint a töltések és más védeszközök fenntartóját illeti, s akadna bő erszényű pénzes ember, ennek a költségén Szvoboda Ferencz amint mondja, most is kész lenne pert indítani azért az összegért. Nem kétségtelen az sem, hogy a töltéseket Csongrád egész népe építette, hiszen azok oly időben épültek, mikor az ártér még legfeljebb csak sejtettük, de nem tudtuk az ártérbe eső földek határait, mikor a töltés építésére a gyójai dűlőben fekvő földek birtokosai ép úgy és ép oly irányban köteleztettek, mint a gyevi dűlőben fekvők, s árvédelem esetén hordta a töltésbe a földet a földdel nem bíró házbirtokos, zsellér, iparos és kereskedő jobban, mint a földbirtokos. Ámde ezen elvitathatlan tény gyengítésére Szvoboda Ferencznek van egy formulája, azt mondja, hogy azt amit a mámai-, gyójai dűlőbeli birtokos, — a zsellér napszámos, kubikos, iparos és kereskedő a töltésbe épített az nem számít, az liquidálva nem lett, hanem csak az amit az ártéri birtokosok abba építettek. Hogy Szvoboda Ferencznek ezen formulája mennyire üres és erőtlen, az kiviláglik abból, hogy a liquidálás alkalmával az ártér fejlesztve nem volt, — tehát senki nem tudta ki az ártérbirtokos, ki nem, továbbá hogy a töltésbe épített föld mennyisége nem is az építésről vezetett számadásokból, hanem a töltéstest mérnöki fölvételéből lett megállapítva, és végre, hogy akkor, mikor Szvoboda Ferencz és Mészáros Károly az állam kiküldöttivel az adóvisszatérítési összeget megállapította, a töltésbe épített föld mennyiség 517700 köbméternek vétetett; míg a csongrád-sövényházi ármentesítő és belvizeszabályozó társulat nagyon alapos mérnöki feltételek igazolása szerint, — csak 364484*8 köbméter töltést vett át; igaz ugyan hogy a bökényi töltés egy részét továbbra is Csongrád község mint körtöltést tartja fenn, de ezen töltésben újabb kiépítése daczára sincs 153215*2 köbméternél több föld.

Ezen adatok erősen és kétségtelenül igazolják, hogy a régi befektetések megváltása fejében a társulattal alkudni, egyezséget kötni, és a megváltási ár fellet rendelkezni egyedül is kizárólag Csongrád községnek van joga, de most e kérdés nem is volt szönvegen, mikor a multkoriban Szvoboda Hegyivel szövetkezett azon csinyre, hogy ez ügy tárgyalására még csak határnapot se tűzzön a képviselő testület, akkor csak arról volt szó, hogy vajjon elfogadjá-e a képviselő testület azon egységi javaslatot, mely szerint a csongrád-sövényházi ármentesítő és belvizeszabályozó társulat a régi befektetések megváltárául, vagyis a beépített 364484*8 köbméter töltés és a 252⁴⁵⁷/₁₀₀₀ hold földterületért a rajta levő füzesért fizet 209480 firt 6 krt. Ezen egyezséget Csongrád érdekét szíven viselő egyének ellenezni; annak létre jötte elő elé akadályokét gördíteni nem lehet.

Mert a 209.480 firt 06 kr. évi jövedelme 5%-al kamatoztatva 20.948 korona, míg most adóvisszatérítési címén évi 11.110 korona 82 fillért kapunk, tehát minden évben 9837 korona 18 fillér a vesztesége Csongrádnak, már most akár a község, akár a csongrádi ártérbirtokos veszi el évenként ezt a 9837 korona 18 fillért, egyképen Szvobodát és Hegyit okolhatja érte. Mi a társulattal az egyezséget megköthetjük annélkül, hogy abban már meghatároznánk azt is, hogy ezen 209.430 firt 06 kr. a községet, avagy a csongrádi ártéri birtokosokat illeti-e, de kétségtelenül, hogy az ármentesítési társulatot nem illeti, s ha Szvoboda Ferencznek jó Csongrád község arra, hogy azt a liquidáció megszerzéséért 67.000 koronáig perelje, arra is jó lehetne, hogy ezt az egyezséget a társulattal megkösse, s akkor nem hajtana e szegény község, s annak nagyon megterhelt ártéri birtokosa évenként 9837 korona 18 fillért az ármentesítő társulatnak.

Szvoboda Ferencnek ugyan erre is van egy formulája, azt mondja, hogy azon 209.480 frt 06 kr., amit a társulat adna, az felerészben a csongrádiak vagyona, de azt meg soha se mondja, hogy amit a társulat kapna, az évi 11.110 korona 82 fillér az is felerészben a csongrádiaké lesz, evvel aztán annyira megtéveszti a csongrádi nagyobb birtokosokat, hogy ezek meg vannak győződve, hogy érdekeik ellen tennének, ha ez ügyben Csongrád község jogos érdekeit védenék, pedig tekintettünk azon számításba, mely igazolja, hogy a községi képviselők, kik Csongrádnak minden rendű és vagyonu polgárait képviselik 10.000 korona ártéri kirovásból 463 korona 96 fillér, 10.000 korona községi pótdoból pedig 1023 korona 23 fillért viselnek, vagyis 10.000 koronából például Dragon Károly a kirovásból 2 korona 82 fillért a pótdoból 4 korona 98 fillért, Faragó Antal a kirovásból 36 korona 60 fillért a pótdoból 146 korona 80 fillért, Fekete Lajos a kirovásból 9 korona 81 fillért a pótdoból 25 korona 54 fillért, Forgó G. Pál a kirovásból 20 korona 68 fillért a pótdoból 53 korona 78 fillért, Huszka János a kirovásból 51 fillért a pótdoból 2 korona 50 fillért, Kókai István a kirovásból 23 korona 95 fillért a pótdoból 40 korona 12 fillért, Márton András a kirovásból 3 korona 62 fillért a pótdoból 4 korona 60 fillért, Ötvös Antal a kirovásból 1 korona 42 fillért a pótdoból 2 korona 12 fillért, Szarvas Márton a kirovásból 2 koronát a pótdoból 4 korona 36 fillért, Szarka Mihály a kirovásból 17 korona 52 fillért a pótdoból 23 korona 98 fillért, dr. Szarka Mihály a kirovásból 2 korona 47 fillért a pótdoból 21 korona 02 fillért, Turi A. János a kirovásból 10 korona 22 fillért a pótdoból 16 korona 65 fillért, Tekulics János a kirovásból 28 korona 24 fillért a pótdoból 45 korona 87 fillért, Zubek István a kirovásból 3 korona 12 fillért a pótdoból 7 korona 38 fillért viselne s ilykép még a földbirtokosoknak is nagy érdeke, hogy e kérdés a község javára dőljön el és evvel a községi pótdob tetemesen leszállítható legyen, mert a községi pótdob leszállítása közterheket még az esetben is apasztani fogja, ha az ártéri kirovás ez által szaporodna, vagyis az ártéri kirovás legfeljebb csak felényivel szaporodna, mint a mennyivel a községi pótdob fogyna.

Föltéve azonban, hogy egyes képviselőnek anyagi kára — és nem mint tényleg áll — előnye lenne, a község jogos érdekeinek megvédéséből, akkor is kötelessége összes erejét bárholnan jövő befolyás daczára a közjó érdekében érvényesíteni. Az igazság legelemibb szabályával ellenkeznek, ha Csongrád község, mely a régi töltéseket építette, fenntartásuk érdekében magát nyakig adósságba verte, az 1888. évi 50.000 frtos árvédelmi államkölcsön törlesztési részleteit most is fizeti — jogos követelésének érvényesítésétől épen a községi képviselők szavazata folytán esne el.

UJDONSÁGOK.

— **Eljegyzés.** Az aranyifjúság egyik kedves tagja, Borbás Sándor úr cs. és kir. tart. hadnagy, takarékpénztári főkönyvelő ma tartja eljegyzését K.-Szt.-Mártonban Kiss Sarolta kisasszonnyal, öz. Kiss Antalné földbirtokos úrnő bájos lányával.

— **Népgyűlés.** F. hó 20-án Szt. István napján a Neuschwender-féle vendéglő előtt népgyűlés tartatik, az egész országra nagy fontossággal és ezzel kapcsolatosan Csongrád jövőjére nézve is kiszámíthatatlan horderővel bíró Tisza-Duna csatorna létesítése érdekében. Felhivatik tehát a t. közönség, hogy azon minél számosabban részt venni sziveskedjenek.

— **Áthelyezés.** A pénzügyminiszter Technovszky Ede áll. adóhivatali tisztviselőt Szegedre helyezte át.

— **Új hid a Tiszán.** A Csongrád és Szentek között építendő új vashid építési munkála-

taira f. hó 8-án tartották meg a versenytárgyalást a kereskedelemügyi minisztériumban. A versenytárgyalás két részre osztott. Első csoportba az alapozási és pillérezési, a másodikba a vasmunkálatok soroltattak. Az első csoportba 10 nagyvállalkozó versenyzett a következő ajánlattal: Grünvald testvérek és Schiffer társvállalkozók 560 ezer kor., Zsigmond Béla 567 ezer kor., Gregersen G. és fiai 578.500 kor., Gerster Béla 572.230 kor., Zielinsky Szilárd 596.824 kor., Gfrerer, Schoch és Grosman társvállalkozók 693.010 kor., Fischer Henrik 699 ezer kor., Redlich K. és társa 733.700 kor., Schlich-féle vasöntőde 869.212 kor. és Tefler Imre 882.013 korona. A versenytárgyalás eredménye eldöntés végett a kereskedelmi miniszter elé terjesztett s annak döntése után azonnal munkához fognak. A hid hossza 504 méter. A Tisza anyamedrét egy nyílással 120 méter szélességben hidalja át s ehhez mindkét parton 66 méteres nyílás csatlakozik. Továbbá lesz hat ártéri nyílás 42—42 méter szélességben. Ugyancsak még az ősz folyamán építik ki az alföldi transversalis műút hiányzó részeit megyebeli munkásokkal.

— **Búcsú-bálak.** Nagy-Boldogasszony estjén, mint minden alkalommal, úgy most is táncmulatság volt városzerte. A legfényesebben sikerült bál azonban a polgári köré volt, a hol a város intelligenciája, az előbbkelő iparosok és gazdák családostul vettek részt. A kellemes mulatságnak csak a hajnal vetett véget. Jelen voltak asszonyok: Bartha Sándorné (Szentek), Bodor Istvánné, Bugyi Antalné (Szentek), Deák Jánosné, Draskovics Dezsőné, Eszes Imréné, Horváth Sándorné, Kátai Pálné, Király Gergelyné, Kocsis Mihályné, Kókai Ferenczné, Kovács Lajosné és Sándorné, Lakos Fülöpné (Budapest), László Ágostonné, Mernyó Istvánné, Mészáros Jánosné, Miskolczy Ferenczné, Presir Lajosné, Sági Józsefné, Söhly Gyuláné, Tekulics Mihályné, Várady Lajosné (Szentek). Leányok: Bartha Etelka (Szentek), Borbás Jolánka, Csik Rózsika (Tömörkény), Deák Eszti, Eszes Ilonka (Szarvas), Farkas Gizella (Szentek), Farkas Mariska (Félegyháza), Fodor Ida (Szabadka), Forgó Annuska, Forgó Juliska, Gillinger Ilonka, Horváth Jolánka (K.-Szt.-Márton), Kabók Erzsike, Kabók Ilonka, Kádár Amália, Kaszaniczky Etelka, Kátai Emmuska, Király Ilonka, Kocsis Erzsike, Kókai Mariska, Kovács Mariska (Félegyháza), Lakos Margitka, László Czilike, Mernyó Francziska, Mészáros Berta, Miskolczy Blanka, Pap Hermin (Szeged), Patáki Mariska (Szentek), Polczner Mariska (Székes-Fehérvár), Presir Rozika, Rékasi Ilonka (Félegyháza), Szabó Mariska, Ujszászi Emmuska (Félegyháza), Várady Erzsike, Vida Blanka. Felülfizettek: Ujszászi János, Horvát István 1—1 korona, Sági István 40 fillér.

— **A vadászok napja.** Augusztus 15-től kezdve törvény szerint szabad a nyúl vadászat. Azonban a jó vadász, ha a vadállományra is ad valamit, ilyenkor még nem lövi a nyulakat, mert a nyul nem alkalmazkodik a törvényhez és bizony sok még ilyenkor köztük a vemhes.

— **Kápolna Pusztaszeren.** Az ősi templom romjai még ma is láthatók Pusztaszeren s ez az emlék arra ösztönözte Szegednek «Szombatosok» című társaság tagjait, hogy az első országgyűlés helyén kápolnát emeltesse. E célra adakozásra hívja föl a megye és ország lakosait, hogy a történelmi nevezetesség hely méltóságának megfelelő kápolna épüljön Pusztaszeren.

— **Műkedvelői előadás.** A csongrádi műkedvelők «A Kaviár» című bohózatot f. hó 24-én adják elő a népkerti színpadon.

— **A tizkoronás bankjegyek.** A legközelebbi napokban jelenik meg a két kormányzat hirdetése, mely elrendeli az ötförintos és ötvenforintos államjegyek beváltását, a mi előzménye az új tizkoronás bankjegyek szeptember 1-én, illetőleg, mivel ez vasárnapra esik, szeptember 2-án kerülnek for-

galomba. Összesen még 112 millió forint államjegy van forgalomban, mely összegből 80 milliót, vagyis 160 millió koronát tizkoronás bankjegyekkel, 32 milliót, vagyis 64 millió koronát pedig ezüst ötkoronásokkal fognak helyettesíteni. A tizkoronás bankjegyek külön fedezetére a két pénzügyi kormány aranyban 160 millió koronát, illetőleg Magyarország 43, Ausztria pedig 112 millió koronát adott át az osztrák magyar banknak.

— **Verekedések.** A boldogasszonyi búcsú, mint az éveken át szokásban van, este bálakkal szokott bezárulni. A bálaknak csattanója a verekedés, főszekője pedig a bicska. Egy-két legény mindig utoljára tánczol a búcsú bálon, mert habár az erkölcsök szelidültek is, de a bicskázás mégis a régi legényvirtus. A mostan lefolyt bálak is épen olyanok voltak, mint a régiak, kedvesek és vidámak s mikor a bor ereje megszállta a legények fejét, előkerült a bicska. Ilyen bicskázásnak lett áldozata Lekrinszki Balázs is, akit a központi vendéglőben tisztelt meg egy bicskaszurással valamelyik jó pajtása, akivel másképp nem bírták nézetüket tisztázni. A sebesült legényt lakására szállították s még azon éjszakán dr. Dékány Béla városi főorvos vette gyógykezelés alá. Sérülése nagyon súlyos.

— **Borkezelők figyelmébe.** «Borvédő» néven egy érdekes kis találmány kapott a napokban szabadalmat. A készülék amilyen egyszerű, olyan hasznos minden háztartásban; mert lehetővé teszi, hogy a kifestő ne legyen kénytelen drága pénzen literenként szerezni be a bort, hanem megvehesse nagyban — tehát jutányosan — és fogyaszthassa kicsiben bármily hosszú ideig anélkül, hogy a csapott tartott bor akár színét, akár zamatját elvesztene, akár pedig — mint most történik — aljat képezne. A készülék három darab- ból áll, mely minden hordó aknájába beillik; egy üveghengerből, melynek belső csövei vízzárt képeznek s a pincze levegőjéből a hordóba jutható bacillusokat folyadékkal megölvén, lehetetlenné teszi a bor elváltozását.

— **A névmagyarosítás megkönnyítése.** A belügyminiszter elrendelte, hogy ezentúl csakis születési bizonyítványt kell névmagyarosítási folyamodványhoz csatolni, maga a folyamodvány pedig bélyegmentes. A miniszter ezen rendelkezéssel meg akarja könnyíteni a névmagyarosítást, — mely eddig sok sallanggal járt.

Dr. Berger Lipót, gyakorló orvos, az általános munkás betegsegélyző pénztár orvosa, Budapest, III., Mókus-utca 14. A «Kristály» ásványvizet már többször gyomorhurutnál rendeltem és találtam, hogy a hatása nagyszerű.

Az ezredéves kiállítás orvosi juryre a Ferencz József keserűviznek valamennyi hasonmú viz között, egyedül ítélte oda a Nagy Milleniumi Érmét, továbbá egyedül tiszteltetett meg Ő Felsege által egy legmagasabb kitüntetéssel. A Ferencz József keserűvizből mint rendszeres adag egy boros pohárral, reggel éhgyomorral véve elégséges.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. G. Helyben. Ha terünk engedi, alkalomadtán — némi simítással — közöljük.

Hú olvasó. Helyben. «Hangulat» című verse könnyekig meghatott bennünket s fájdalomunkban költeményét a papirkosárba tettük.

CSARNOK

Hiábavaló álmok.

— Egy álmodozó írásából. —

(Folytatás.)

Tavaszi illatok közt, a Horváth-kert egy elhagyott padján, a merre a holdvilág is csak elvétve téved, álmokkal teli

szívvel ülni egymagamban, — s nézni a csillagokat, a melyek messzire a Gellért-hegy teteje felől szelid ragyogással intgetnek: olyan szép olyan édes . . .

Most már alig emlékszem, hogy miket álmotam ott végig, ébren sóvárgó vágyakkal a fiatal szívembem, csak az a csak az a meleg érzés újul meg ilyenkor, csöndes estéken, amely akkor boldoggá tett. Halovány sejtések mintha szép, — rózsaszínű képeket mutatnának ezekről az álmodozásokról.

Szép, rózsaszínű képek.

Kicsi ház, ahol galambok röpdösnek be a tornácra, lent a nagy gyümölcsös kertben meg édes csicsergések, csattogások, füttyürészések hangzanak a fák ágai közül, a bokrokból, fent a virágos kertben meg kóczoshajú babákkal piszmogva valami rögtönzött opera-áriát zöngésél a kicsi élő baba, akinek egy halovány szőke asszony, szerető embere vállán pihentetve fejét, aggódó pillantásokkal figyelni topogó lépéseit.

Szép, rózsaszínű képek.

Nagy, lecsogó víz. A hátán vitorlás kis hajók. A parton apró házak. A fővényen kecskekörmök hevernek ezerszámra, — amonnan hangos kacagást ver vissza a

vizhang. A Balaton! A Balaton! . . . Hirtelen kinyilik az egyik kis ajtaja ott a fák alatt, a következő pillanatban egy halovány szőke asszony lép ki, mellette az ő szerető embere. Aztán mennek szép csöndesen, lassú lépésekkel a csobogó víz felé, amelynek hátán vitorlás hajók futkosnak. Ott megállnak. Az asszony néz, néz mereven a víz fölött messzire, messzire. A férfi meleg pillantással a puha szőke haját nézi az asszonynak. Ebben a szerelmes, hallgató csöndben messziről hallatszik egy gyöngye hang. A házból piczi leány szalad tipegő lépésekkel a part felé, a szőke asszonyhoz, a szerető emberéhez, s kicsi kacsójával intgetve kiáltoz:

— Apa! Anya!

Azok összenéznek, szótlánul melegen, hosszan. Aztán szaladnak a kicsi baba felé. Szép, rózsaszínű képek.

Ilyesféle álmai vannak az embernek, ha magában ül holdvilágos estéken, elhagyott út sarkában, valami kopott padon, amely tele van lángoló szivekkel, nagy kezdőbetűkkel s e fajta karczásokkal: Szeretlek! . . . A csillagok ragyognak, messziről meg mintha hangok hallatszanának, csöndes zöngéssel, — elhaló bűgással.

. . . Ma megint gyötörnek ezek a kínzó álomlátások. Azért talán mert a várkert felől illatot érzek, nagy édes illatokat, melyek viharzó vágyakat keltenek az én szomorkodástól elszibbasztott szívemben, meg mert túlnan a Horváth-kert színpadjáról erős, szerelmes hangokat hoz ide a hegyi szellő, amire újra fülembe csendül a te selymes, lágy hangod muzsikája, szeliden, szinte panaszosan.

Gyötörnek és kínzó ezek az álomlátások, mert jaj, hiábavalók voltak azok, azok a szép rózsaszínű képek azok a csöndes álmodozások.

Hiábavalók, hiábavalók . . .

Végyváry Ferencz.

Felelős szerkesztő: **Éder János.**
Társ-szerkesztő: **Holló Adolf.**
Kiadólaptulajdonos: **Weisz Márk.**

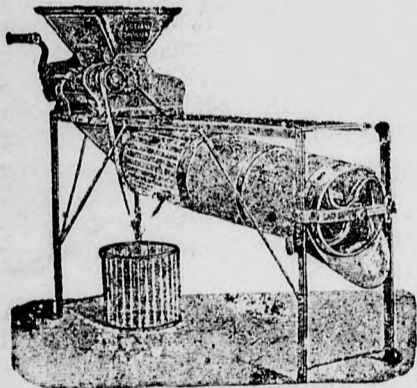
Hirdetések
jutányos árban
felvételnek
lapunk kiadóhivatalában.

Milleniumi kiállítás 1896: Nagy milleniumi érem.

STAHEL és LENNER Budapest.

TRIEUR- ÉS LEMEZLYUKASZTÓ-GYÁR.

Gyár: Katona József-utca 8. sz., Margit-híd és nyugoti pályaudvar közt.

Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségű:

Trieurök: a konkoly és búkkönynek a búza, árpa vagy rozs közüli kiválasztására.

Trieurök: a zabnak vagy árpának a búza közüli és a gömbölyű magvak kiválasztására.

Lencsetisztító és osztályozó trieurök: az árpa kiválasztására és a lencse osztályozására.

Osztályozó-Trieurök.

Szabadalmazott Trieur és osztályozógépek minden gabonafaj tisztítására és tetszés szerinti osztályozására. — Elvállalunk Gutjahr és Müller, illetve Mayer rendszerű trieurök csekély költséggel a trieur beküldése mellett ezen szabadalmazott trieurökké átalakítását.

Malom-Trieurhengerek vagy burkolatai.

Lyukasztott vagy hasított lemezek tetszés szerinti nagyságban ipari vagy gazdasági célokra.

Árjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.

Több száz kiváló orvos ajánlja:

Szt. Lukácsfürdői hegyiforrás

Legyen mindennapi italod!

Kapható:

Fogyasztási szövetségben, Engel Zs. és Tsa és Bager Gyula urak fűszerkereskedésében

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb Locomobil- és cséplőgép-gyára.

3- és 3-vasú ekek és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek kiváló jármű-cseplőgépek. Iohere cséplők, tisztító-rostálók, konkolyozók, szénakiválóók, dorrenk.

2 1/2 és 3 éves 12 lóerős, szalmakaszalozók, konkolyozók, kaszáló- és

"Columbia-Drill"

legjobb sorvetőgépek, szeccskavargók, repavágók, kukorica-morzsolók, daráló, görög-malmok, egyetemes acél-ekek.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok
által a legújanyosabb áruk mellett ajánlatunk:
Budapest Váci-körút 63. sz.

Nyomatott Weisz Márk könyvnyomdájában Csongrádon 1901.